

---

# PRIBELEŽENJA

Martin Heidegger

Sag,  
was sollen wir denn tun?  
Das Lassen.  
Und was soll geschehen?  
Das Geschick.

Povej,  
pa kaj naj storimo?  
(Do)puščanje.  
Kaj naj se zgodi?  
Usodje.

287

Samolastna zabloda [*der eigentliche Irrtum*] »Rektorata 1933« ni bila v toliko, da nisem, kakor drugi, pametnejši, spoznal »Hitlerja« v njegovem »bistvu« in z njimi – kasneje – grmeč stal ob strani, v področju brez-voljnosti, – tj. v istem področju z voljnimi [*Wollenden*] – ampak, da sem menil, da je zdaj čas, da postanemo začetno – zgodovinski – ne s Hitlerjem, ampak s prebujenjem ljudstva za njegovo zahodno usodje. Prim. Rektorski govor.<sup>1</sup>

---

1 M. Heidegger: »Die Selbstbehauptung der deutschen Universität.« V: *Reden und andere Zeugnisse eines Lebensweges*. HGA 16, F/M 2000, str. 107–117. Prim. M. H.: »Samouveljavitev nemške univerze«. *Phainomena* 21-22 (1997), str. 233–242.

---

(Nietzschejev rek 'Bog je mrtev').<sup>2</sup> Zabloda je bila zgolj prehitevanje [tega] »časa«. Še ne jasno-videnje, da je ta »dolga«<sup>3</sup> – da se spremembe ne da ustvariti, [da] se je sploh narediti z »učinkovanjem« in na »mah«.

Zabloda<sup>4</sup> ni bila v tem, da je bilo *mišljenje* v svojim možnostih *precenjeno*, ampak [da je bilo] podcenjeno v svojem bistvu – še ne dovolj vprašujoče in sčakujoče [*wartend*].

Izostajanje – zgoljšnje [*bloße*], in stoja ob strani ter vztrajanje v dozdejšnjem, bi bilo že takrat nemogoče. In tako – je bilo treba – to izkusiti; in povsod je treba prestajati njeno »posledico«. [*»Bolečina«*]<sup>5</sup>

Ti, ki zdaj stoje skupaj, ki se ničesar niso naučili; dejansko se zdi tako, da se pri nas sicer v 12. letih ni nič zgodilo – navezava spodletelih pri stanju leta 1932 in strinjanje tujine *s tem!* Poznajo le to ali pa grozote nacionalsocializma. | Toda ta >ali – ali<, *Entweder – Oder*, je samolastna zabloda. Še kaj drugega se je primerilo, kar ostaja zastrto. In ta izkušnja | in osmislenje<sup>6</sup> prave mladosti je še »ujeto« in zaprečeno. Najtežje in najvprašljivejše našega usodja – počiva v tem, ali bomo našli in varovali [to] >lastno<, *das Eigene*; ker pa to je – da je<sup>7</sup> svetujoč-varujoč [to] srce, to nekazno, *das unscheinbare*, to nedozdevno – z in med drugimi »ljudstvi« – ali nas bodo ta pustila v nam >lastno<. Ali pa je to najbolj nevaren videz in pretveza moči, da se nas želi spraviti do lastne naloge – tj. edinole: da se nas kot onemočence sprejme v pogon/obrat svetovne mahinacije [*Weltmachenschaftsbetrieb*]?

2 M. Heidegger: Nietzsche's Wort »Gott ist tot«. V: Holzwege | Gozdne poti. HGA 5, F/M 2003, str. 209–267. V: M. Heidegger: Nietzschejeve besede ,Bog je mrtev', Phainomena 31–32 (2000), str. 143–187.

3 F. Hölderlin, Mnemosyne: »Lang ist / Die Zeit, es ereignet sich aber / Das Wahre.« KSA 2, 202; FHA 20, 515. Prim. *Pozne himne* 201 isl.

4 Prim. M. Heidegger: »Iz izkušnje mišljenja«. Nova revija 339–341 (2010), str. 99, op. \*.

5 »Der Schmerz« Še neobjavljen rokopis kot del zbirke »Über den Schmerz | O bolečini« v Heideggrovi zapuščini.

6 Prim. Phainomena 90–91 (2014), str. 296, op. št. 3.

7 *Seyn* z izpeljankami zapisujem r a z p r t o : b i t, *Sein* utečeno: bit. Prim. M. Heidegger, *Zgodovina b i t i*. Nova revija 2010, str. 13, op. \*.

Največja nevarnost je, da nas »veliki« »se«, *das »große« »Man«*, ne pusti vrniti se ravno v naše najlastnejše [*Eigenstes*] in da obenem, še vedno zaslepljeni, tekamo tjakaj in hočemo so-veljati.

*Sicer* bi tujci ja morali pripozna(va)ti naše najlastnejše – in sami osupniti nad sabo, premisliti ta *svet* [*den Rat*], in povsem opustiti sebe in svojo sebstvenost! Morda pa naj bi bilo tako, da nikdar bomo opolnomočeni [*mündig*] za lastno rekanje in našo govorico – in *njej* u-povedljivo [*ihr Zu-Sagendes* : *njej* prirekujoče (se)]. In mi – sploh prav ne vidimo »razlastnjenja« in potujitve, ki se napovedujeta, ko gradimo na tem, da nas bodo v svetovni demokraciji ravno še tolerirali kot njenega podtaknjenca. Ta naša brezvoljnost je enako blodna kot divje hotenje *nacionalizma*.

Da nas lahko *pustijo* v nekazni/nedozdevni dragotini privarčevanega zaklada, – smo morali naprej izkusiti takó to >lastno< in biti *zanj* raz-prostnjeni [*ge-freyt*], obenem pa bi nas – po drugi strani – tujci morali pustiti v smislu *pomoči*, ki bi predpostavlja nič manj neznatnejše prosto-prostilno – nastrojenje [*freye-freyende* – *Gesinnung*]. Kako temno je nad vsem tem enostavnim – in vendarle – kako blizu je ta možnost nekega lastnega usodja – ki zahteva precejšnje iznašanje.

Če bi bilo npr. *spregledanje* [*Verkennung*] tega usodja – ki pa ni pripadalo nam samim, – bi bilo potiskanje v *svetovno voljo* [*Weltwollen*] – mišljeno iz usodja, še bistvenejša »krivda« in »kolektivna krivda«, <sup>8</sup> katere veličine sploh ne moremo izmeriti – v bistvu je niti ne bi je mogli izmeriti na vsem grozotnem »plinskih celic« –; krivda – nedomačnejša od vseh javno »grajanih« »zločinov« – ki je v prihodnje zagotovo nihče nikdar ne bi smel opravičevati. Ali »se« sluti, da je že zdaj nemško ljudstvo in dežela en sam 'kz' [koncentracijsko taborišče] – kakor ga »ta svet« sploh še ni »videl« in ki ga »ta svet« tudi *noče* videti – *to* ne-hotenje je še *bolj hoteče* od naše *brezvoljnosti* napram podivjanosti *nacionalsocializma*. | Kaj bi lahko bila posledica; da – po eni strani – eni padajo nazaj, *pred* leto 1932 – drugi pa se spet razumejo na *nacionalsocializem*, [so] mnenja, da je »vendarle« imel »prav«.

8 Prim. korespondenco Heidegger-Jaspers [Phainomena 21-22 (1997), str. 288, 305] oz. Heidegger-Arendt [Nova revija 202-203 (1999) str. 167, op. 82.] in op. 15.

Če gledamo v celoto svetovne zgodovine: vse povsod ostaja pri dozdejšnjem, tj., da je »svet« še naprej b i t n o p o z a b l j e n, kotali se v nič, človeštvo pa teče za lastno zaslepitvijo/zaslepljenostjo – zdaj le v navidezju, kakor da se začenja nek novi svetovni red?<sup>9</sup>

--

»Komunizem« – v b i t n o z g o d o v i n s k e m smislu – da je mogoče mislenje, ki vprihodnje misli samolastno bistvo tistega, kar se najrazločnejše razgrinja v ruskem komunizmu in obenem dojema partijsko formo zahodno-evropskega »komunizma« kot nezadostno in zavirajočo – da mislenje – zoper partijski-komunizem – »potrjuje« samolastni komunizem, pa ne kot stališče, ampak kot b i t n o u s o d j e, *Seynsgeschick* | dovršenega nihilizma, ki ni nič negativnega in nič pozitivnega – to se takó meščanskemu in znanstvenemu menjenju in t. i. »duhovnosti« in »izobrazbi« – nikdar ne bo posvetilo. Prav zato »se« ne bo tako hitro dojelo, kaj je bilo to samolastno določujoče v mojem koraku leta 1933, ki je prav tako postal *zabloda*, Irrtum; ne v ravno kar povedanem, temveč glede možnosti, v nacionalnem-socializmu in glede trenutka in lasténja [*Eignung* : daru] mislečega do ravnanja po meri *vladanja* v ustanovi javnega poučevanja – [to je] bistvo *imperialističnega materializma*.

*Poguba zaslepljenosti* – Ne le, da so postali pametnejši – še enkrat [»se«] hočejo, z ustreznimi zadržki seveda – kljub temu –, v vseh načinih igre – navezati na čas *pred* letom 1933, da še *zdaj*, spet nespoznano, da je že to med leti 1918 in 1933 *hoteno* bilo *slepo* za to, kar pravzaprav »je«!<sup>10</sup> – v tem se šele pokaže mera zaslepljenosti. So pa še »filozofi«, ki se jim zdi dobro, vrniti se 200 let nazaj, se *navezati* na »razsvetljenstvo«, da, se sploh kje »navezovati«, »nekaj« »obnavljati« in »preobražati« – namesto »videti«: kaj/kar je.

9 M. Heidegger: Anmerkungen I, HGA 97, str. 97–100 [147–152]; prim. zadnjo opombo.

10 Prim. M. Heidegger: Einblick in das was ist | *Vpogled v to, kar je*. HGA 79, F/M 1994.

Ti, ki govoriči jo »duhovni situaciji časa«,<sup>11</sup> so najbolj slepi, saj ne mislijo, kaj spuščajo, ker tega ne zmorejo in ga nikdar niso izkusili.

*Staro potvarjanje* še enkrat: *bojevniško* takoj izenačijo z »militarizmom«. Proizvodnja in dobava atomskih bomb je | »civilna« – bolje – tehnična zadeva, nikakor ni »militaristična« – je pa v kar največji meri »bojevniška«. Kdor ožigosa »militarizem«, še ni dokazal, da noče bojevniškega. V najboljšem primeru vzbuja sum, da išče pokrivalo za zakritje svoje bojevniške volje, da bi jo za neumne in strahopetne naredil nevidno.

*Samolastno misliti* se pravi – govorjeno iz filozofije, – filozofijo zapustiti; se ne gibati več v njenem obzorju, pri upovedovanju »biti«. Kolikor *b i t kaj takšnega* [Solches] *dopušča ali celo prireka!*

Najboljša metoda, v resnici davno že razbito »reakcijo« in »restavracijo«, to je vsemu zaviranju resničnega pre-bivanja pomagati v navidezno življenje, je trapasta in abotna sla, iskati za vsakim, ki misli dejanskost kot »voljo do moči« ali pa celo to misel in odnos do biti radikalneje izkuša in misli, »nacija«. Če se ne bi banaliziranje Nemcev že *pred* letom 1933 stopnjevalo v brezmerje, potem bi »se« moralo spoznati, da je tako imenovani nacionalni-socializem – ne da bi ta in njegovi partijsko umerjeni zagovorniki to vedeli – potiskala povsem druga dejanskost, da nihče ni bil dovolj prost in veden – miseln, da bi vodil na prosto in v dimenzijo tistih odločitev, ki *so* že davno tu in zdaj, ja, kljub | »antifašizmu«, še vedno ženejo v najskrajnejše. Tudi zdaj ne gre za to, da Hitler ali Mussolini ali kdor koli že zadrži »prav« ali pa ne, temveč da izkusimo, *kaj je*, in da prihodnji rod ne dobi le »možnosti« uboštva,<sup>12</sup> ampak 'šanso', izkusiti kaj je in kar mora *b i t i v: b i t i*. Še danes >se< lahko take, ki kaj takega mislijo, zapre po preizkušenem vzorcu, se jih izključi in naredi za nevarne kot 'kvaritelje' mladine; iz že tako propadlih univerz lahko že brez tega napravi s samo-pravičnostjo prežeto moralno ustanovo, nikdar pa se ne da odstraniti

11 Karl Jaspers: Die geistige Situation der Zeit | *Duhovna situacija časa*. WdG, Berlin & Leipzig 1931.

12 Prim. M. Heidegger: »Armut« | »Uboštvo«. HGA 73.1 (2013), 888 isl, Phainomena 21-22 (1997) str. 317 isl.

tega, kar je in ne zadržati tega, kar prihaja. –

K posebni sreči plitkih glav spada, da nesreče [*Unheil*], ki jih pomete na stran, ne zmorejo misliti kot take, da – še več – v svojem računanju s 'kriv in ne-kriv'<sup>13</sup> vedno dajejo krivdo izpeljanim pojavom in se udeležujejo igre javnega pogona mnenj.

Enkrat bo prišel čas, ko se bo zgodovino Nemcev od leta 1914 videlo brez fasad liberalno-demokratskega zgodovinopisja, v njenih dejansko učinkujočih silah – kot prodiranje volje do volje v smislu svetovnega procesa.

»Pravičnost« – Ves svet se zgraža zaradi izganjanja »pravičnosti«, ki se je zgodilo. Pustimo ogorčenje in | ukrepe proti izganjanju za trenutek pri miru. Kako je s »pravičnostjo«, ki jo na primer že dolgo doživlja beseda mislecev in pesnikov? Ima tako poskočno moralno ogorčenje že kdaj za trenutek čas, da bi npr. razmislilo o tem, *kako* je v preteklih petdesetih letih javnost izobraženih, znanosti in filozofije postopala z Nietzschejevo besedo in mišljenjem? Zdi se, da tu ne manjka le nujna občutljivost vesti, temveč »vest« sama –; ali pa sta mišljenje in misleča beseda za vsakega poljubneža svobodni kakor ptica?

In če že »krivda« – kaj ni »krivde«, če še danes, ob 300. rojstnem dnevu, *Leibniz*<sup>14</sup> zadene ob pozabo, kakor da se ni nič zgodilo – kaj je vse to – to *izostajanje vsakega strahospoštovanja* [Scheu] pred mislečo besedo, ki upoveduje to najbolj misleno. In pri tem *ta* hrup ob umrtju mnogih, ki jih ne poznamo in jih tudi nočemo poznati –| ne da, bi to hoteli kakor koli upravičiti – tu gre le za merilo in rang – samó za vprašanje ali v bistvenostnem – ker ni pri roki in se ga ne da demonstrirati na kandelabrih, s kričnimi plakati,<sup>15</sup> ali

13 Prim. op. št. 8.

14 Nekatere zvezke Anmerkungen | *Pripominjanj* je Heidegger postavil pod Leibnizov motto *Qui me non nisi editis novit, non me novit* – *Kdor me pozna le iz mojih objav, me ne pozna*, ki nakazuje spremembo 'stila' pisanja, ki zaznamuje 'miselni dnevnik'. [Prim. HGA 97, 325, 519]

15 Heidegger najverjetneje misli na plakate, ki jih je izobešal oz. delil »Psychological Warfare Division | Oddelek za psihološko bojevanje« kot del »Supreme Headquarters, Allied Powers Europe | Vrhovno poveljstvo, združene sile Evrope«. Pod naslovom »Diese Schandtaten: Eure Schuld | Sramotna dejanja : vaša krivda« so bile fotografije iz osvobojenih koncentracijskih taborišč (<http://de.wikipedia.org/wiki/Kollektivschuld>, <http://www.hdg.de/lemo/bestand/objekt/plakat-schande-schuld.html>)

---

v bistvenem ni nikakršne strogosti in nikakršne odgovornosti – ali »se« tu zato | sme govoriti o vsem, po okusu in volji in sli veljave, ali tu smemo preprosto iti mimo in, kot da je to ne-mislenje najbrezbrižnejše zamujanje. Bomo nekega dne spoznali, da smo hlapci pozabe in sopotniki neodgovornosti, ki že davno prestopa vso javno in siceršnjo nemoralo?

*Moderna forma duho-slovja in »filozofskega dela«* – nekje si sposodijo novo formulo in s tem *obdelujejo* »dejstva«; nekaj vselej nastane, in ti rezultati veljajo za uspehe in uspehi dokazujejo »znanost« –; célo to zganjanje je en sam pogon brez-miselnosti, ki mu zapadejo tudi mladi ljudje, ki nimajo nikakršne možnosti več naučiti se *hoditi* po eni *poti*, tj. sploh misliti. Splošno banaliziranje – to so najplodnejša tla za vse gospostvo vraževerja in napuha teh, ki odkrivajo – na področju »duha«.

Tako kot na področju umetne obrti in obrtništva nikdar ne more izvreti »umetnost«, tako iz znanstvene zaposlitve s »filozofijo« »mislenje« nikdar ne more nastati.

*Komunizem.* – »Nacionalsocializem« in »fašizem« bi bila, če bi se posrečilo, | pot za »Evropo«, izgoditi in pripraviti njeno »omiko«, njenega »duha« za »komunizem«. Toda – bilo je prezgodaj, vse se je videlo zgolj »politično«, niti ne metafizično, sploh pa ne b i t n o z g o d o v i n s k o. *Prehitevanje* mojega mislenja leta 1933 – in popolna izgubljenost 'intelektualcev' [*der Geistigen*], ki so pred smrdečim, zgolj osprednjim vihali nosove – svoj menda zelo imenitni, vseeno zelo prostaški nos so imeli za kriterij spoznanja in razmišljanja. Odpovedanje izobražencev – partijsko umerjeno je na vseh straneh vse gnalo v zmoto. Vse bi tudi *tako* šlo *prelahko*; usodje, ki prihaja, je namreč treba še globje misliti kot »nihilizem« in njegovo »prevladovanje«.

Ta »kvadratura kroga« se razreši kot [:] četverjenje obroča raztrgane raze

---

prostote dogodja razlastenja [s] v razliko očitosti naklanjanja.

Iti svojo pot –

1807: *Fenomenologija duha*. 1867: *Kapital*. 1927: *Bit in čas*.

»Politično« kdo ni »orientiran« s tem, da dobro ve | za partijska razmerja in tokove in se *tega* udeležuje. Vse partije so ospredja čisto drugega procesa – (možnost, da bi se iz kake partije vrnili ali vstopili v ta proces obstaja, a je vseeno izključena). To »politično« je treba misliti samo iz bistva in usodja človeškega *bistvovanja* [*Menschenwesens*] sem, to je iz resnice b i t i. Nisi politično orientiran s tem, da si »časopisni bralec«, sicer pa brez misli; seveda lahko misel spregleda to »politično«, dokler mišljenje misli b i t n o p o z a b l j e n o, in ostaja zgolj pred-stavljanje in računanje.

**294**

»Politika« ni usoda – ampak »usoda« človeka – dogodena v usodju b i t i – je »politična«, kolikor *zadeva skupnostno bistvo* človeka, *das Gemeinwesen des Menschen*. Kako – da *bistvo* [Wesen] človeka – ne pride v izkušnjo? To nikdar prek »antropologije« – *ta* zganja »obrez-resničenje« človeka, »*Verwahrlosung des Menschen*«.

Kaj zdaj »gospodari« pri nas? Sebe-varanje v vseh fazah in podobah in »resignacija«, ki je še vedno forma slasti sebstva – ne pusti videti, kaj *je* – povsod re-akcija – *Re-aktion*

Prevladanje metafizike, b i t n o z g o d o v i n s k o namreč, ne kako domnevno učenjakarsko, tudi ne »filozofsko« ovrženje – je prevladanje, b i t

---

n o z g o d o v i n s k o, filozofije. *Filozofija je šla do kraja*. Prim. str. 49.<sup>16</sup>

Metafizika je bistvo te »filozofije«; obe imeni povesta >to isto<, *das Selbe*, da bit tukaj ostaja brez-resnična, ker – po tem ko je bit bivajočega povprašana in [je] le-to predstavljeno glede na bit. Metafizika je bistvo filozofije, ta pa nikdar ni iz b i t i dogodeno mislenje *b i t i same* v to razliko.

Kakšne posledice ima [ta] konec filozofije za nekoga, ki še velja za »filozofa«, o katerem »se« meni, da meni, da teži zgolj za tem, da za takega velja?

Zakaj že dvajset let molči? Zakaj »se« ga ne pusti v [*bei*] njegovem molčanju?

Konec filozofije je za-četje v *mislenje*. Mislenje »sveta« ne motri, spreminja svet, s tem ko šele pripravlja sproščenost za njegovo resnico.

*Ali »dejanskost« sili k mislenju?* Dogodeva b i t puščanje b i t i te b i t i? Postaja volja do volje *dogodje* samo? Potem ne bi bilo več treba »mišljenje« (»ideje«) »udejanjati« v »dejanskost«, ki je več ni.

295

Zakaj je praktično življenje pri nas brez duha in duhovno življenje nepraktično? Koliko je oboje in v svojem odnosu zblojeno? Ali oboje ni več »to dejansko«, če predpostavimo, da pravzaprav zgolj b i t je?

Ko še ni bilo moderne javnosti in ni bilo vsiljivosti razvezanega čvekanja in barantanja z imeni in nazori, mislec še ni potreboval mask. Da je Nietzsche to moral in *zmogel* to lástnostno izkusiti in upovedati, *pripada* zgodovini b i t i.

Še ne veste in vse manj veste, da za mislečega, bolj ko je misleč, *ni* domovine

---

16 »Manj naj bi se gnali za osebami, njihovimi produkti, sektami, bolj pa pazili na usodje | »te« b i t i in se šele naučili to premišljati. Imena naj bi si izbili iz glave in osmislili zadevo. [...] / Kako dolgo bo še gospodovalo hlastanje preračunavanja? Ali pa se šele začenja uravnavati kot zakon mahinacije? / Morda ostane mislenje, ki ga poskušam, še dolgo v senci, kakor senčna ura. Za nič ni in nima nič za pokazat'. Kdo pa je ta senca? Javno menjenje, ki počasi ureja svojo nasilnost in posaja umetne luči, ki skrijejo še senčavost. [...] [HGA 97, 141–142]«

---

v katero bi ga lahko »udomačevali« [»heimleuchten«] in *smeli* udomoviti [»heimleuchten«]?

B i t – skrajno razlastenje ...

Da vsakega »dejansko« mislečega vzgibavajo in morajo preganjati enostavne skrivnosti biti, da je to predpogoj vsega »filozofiranja«, da morajo na tem področju postati to noseče bistvene izkušnje, vse to še ne pove, da vsak bodoči privatni docent kaj takega lahko napravi za temo svojih »del« in si da o *tem* da duška, na primer, kaj je Nietzsche izrekel na koncu poti svoje bolečine v reklu, »*da nimamo resnice*«<sup>17</sup> (»resnica«, tj. to resnično).

O *Biti in času* sploh še niso začeli razmišljati.

296

»Da nimamo resničnega« – to je zato, ker nimamo *resnice*, v smislu *bistva te resnice*, in ne le bistva resničnega, da skupaj s tem »nimamo« »resnice bistva«. Kaj vse to pomeni? [Obrez-res-ničenje, *Ver-wahr-losung*].

»Kierkegaard in Nietzsche«<sup>18</sup> – vedno znova se pojavlja s pisunstvom in Jaspersom v obtok spravljena ta fatalna in površna so-stava, v katero včasih vmešajo še »Hölderlina«.

Kierkegaard je – *morda neveren* – kristjanski pisatelj, ki se ga ne bo dalo spraviti v nobeno kategorijo, saj sam šele oblikuje zanj primerno.

Nietzsche je *metafizični mislec*; v katerem so še enkrat izvršena – se morajo še enkrat dogoditi – vsa vprašanja in poti in pozicija metafizike in bistvo metafizike, še enkrat skozi »metafiziko« – tj. brez zadostnega mislenja.

V obeh povsem različni zgodovinski nujnosti. – Zgolj današnji antropologizem ju meče skupaj in preobrača enega prek drugega.

To brezplodno [*das Vergebliche*] je zdaj to običajno, kar kaže, da je odtujitev

17 Friedrich Nietzsche: Unveröffentlichtes aus der Zeit des Menschlichen, Allzumenschlichen und der Morgenröte | *Neobjavljeno iz časa 'Človeškega, prečloveškega'* (1875/76 do 1880/81), Werke (Kröner, Leipzig 1919, str. 159). 18 Prim. Karl Löwith: Kierkegaard und Nietzsche oder philosophische und theologische Überwindung des Nihilismus | *Kierkegaard in Nietzsche ali filozofsko in teologično prevladovanje nihilizma*. Klostermann v. F/M 1933].

---

človeka do b i t i dosegla dimenzi-| je, za določitev katerih nam danes manjkajo vse mere.

Nič več ne se ne da doseči s polovičnimi rešitvami in s posredovanjem; zgolj v začetni od-ločitvi se dogodeva vse. Vse »radikalno« ostaja zagrnjeno še samo sebi v svojem »temelju« – ta [je] brez-temeljen – je bit sama. Da Ona *Je* – je treba misliti. Zato najvišja nuja skrajna skrbnost in enostavnost in zato se nič ne da doseči v prehitri javnosti; zato je treba prenesti tudi to – bolečina čakanja; to ni nikakršno »obstranstvo«, tudi ne »vznevoljenost« in [domnevno] prekašanje; je le dnevno globlja izkušnja neizogibne začetnosti v vsem, v času, ko izgleda, kot da j e vse na koncu. *Je* na koncu – toda *ta* konec je skrajno zagnjenje začetja iz dogodka za razliko v razlastenje (omotnjava bližina biti (volja do volje) v b i t n o z g o d o v i n s k o izkušenem »komunizmu« – njegovo ime je tako nezadostno kot vsak javni naziv in vsaka pristranska oznaka.)

297

Pripoznaj za samolastno (višje – nižje): biti osovražen in ne le hvaljen in neumno ogovarjan.

Malenkostno in obenem bistvujoče *mislenja*.

Kako lahko človek, četudi je nastavljen filozofski-učenjak – upa rezonirati o »krivdi«<sup>19</sup> – ko nihče ne ve, v kateri b i t i pravzaprav smo in plovemo [*treiben*]. Kaj bodo zaprašeni rekviziti »morale« in »prava« v času – ko to, kar pravzaprav je, vsega tega v vsakem trenutku več ne pozna in se godi čisto nekaj drugega. Kako, če umetno inscenirano šolsko govoričenje in pisarjenje o krivdi ni drugega kot fasada, postavljena pred voljo, ki nas izključuje od svoje resnice? [S tem nikdar ne »opravičujem« zločina, pa tudi ne postopka, ki se takih priložnosti politično okoristi – ne da bi se lotil samolastno bivajočega in bi se ga sploh lahko lotil.]

---

19 Prim. op. št. 8.

Tudi to je posledica skrito vladajoče »tehnike«, da prinese mnenje, da je treba to duhovno [resnico biti] – ko se spravlja v besedo in delo – tudi že razumeti, da, treba jo je takoj tako uravnati [*einzurichten* : umestiti], da se jo razume, in to za vsakega dojemljivo, da je uporabna stvar [*Sache*] in jo je kot tako moč nabaviti. Na tej predpostavki počiva ves kulturni pogon, da, ideja kulture same kot forme tehnike »duhovnega«, ki se ga novoveško ima za to ustvarjalno in se ga potemtakem tudi razlaga kot *vrednoto*.

*Izbral in prevedel<sup>20</sup> Aleš Košar*

---

20 Prevedeno iz: M. Heidegger, (Schwarze Hefte | Črni zvezki (1942–1948). HGA 97, F/M 2015, str. 97–100 [148–152], 126–135. [27–38] | Prevod posvečam Antonu Žvanu (1929–2015).

---